

Ansökan till kommunstyrelsen Malmö Stad för verksamheten Hoppa Av 2025–2027

2024-08-30

Från: Flamman socialt förebyggande centrum

Sammanfattning

Flamman har i 27 år, framgångsrikt arbetat med att förebygga att ungdomar i Malmö hamnar i destruktiva miljöer såsom ungdomsgång och kriminalitet genom verksamheten Hoppa Av. Det har krävt en oerhörd insats och varit förenligt med stora kostnader som vi under många år själva burit. Inför 2020 sökte vi för första gången stöd av Malmö Stad för vårt arbete och för ett långsiktigt sådant. Kommunstyrelsen ansåg att arbetet var viktigt och beviljade medel om 1,7 mkr för år 2020. Tack vare goda resultat blev vi därefter beviljade ekonomiskt stöd med 1.2 mkr/år för 2021–2023.

För år 2024 blev vi beviljat ett 1-årigt stöd där vi uppmanades att få till en samverkansöverenskommelse med ASF inför fortsatt stöd.

Nu har detta avtal kommit på plats tillsammans med arbetsmarknad och socialförvaltningen och vi söker härmed stöd för Hoppa Av för 3 år under 2025-2027.

För att kunna fortsätta vårt påbörjade arbete i staden ansöker vi nu hos kommunstyrelsen om fortsatt ekonomiskt stöd med 1 200 000 kr/år för delfinansiering av den förebyggande verksamheten Hoppa Av för åren 2025–2027, det vill säga 1,2 mkr/år i tre år. Vi hoppas och önskar även att kommunstyrelsen ställer sig positiv till fortsatt långsiktigt stöd och att permanenta stödet till Hoppa Av.

Hoppa Av är ett strukturerat program som bygger på forskningsbaserad kunskap om risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteende och kriminalitet. Programmet är utformat för individer mellan 9–23 år och syftar främst till att bryta nyrekrytering till kriminella miljöer och destruktiva livsstilar och att förebygga att individer hamnar. Programmet har bedrivits i över 20 år på Flamman och har kontinuerligt utvecklats och omformats. Vi använder en evidensbaserad metod som används i Sverige och andra länder. Vi har en förebyggande ansats och avser att komplettera stadens befintliga verksamheter med tidigt förebyggande arbete med dessa målgrupper.

Flamman har idag fem mötesplatser i Malmö, alla placerade i stadens socioekonomiskt utsatta områden. Vi har två lokaler på Kroksbäck, en på Holma, en på Södervärn, en på Möllan. Utöver detta arbetar vi uppsökande i hela staden med att motivera unga att lämna våld och kriminalitetens bana genom uppsökande arbete mot unga i direkta miljöer för kriminalitet.

Syfte

Vi söker ekonomiskt stöd hos kommunstyrelsen i Malmö för att permanenta verksamheten långsiktigt. Verksamheten riktar sig till hela staden med särskilt fokus på uppsökande, förebyggande arbete och motiverande arbete mot målgruppen.

Mål

Målet för verksamheten är att i så stor utsträckning som möjligt arbeta för att barn och unga inte ska hamna i destruktiva miljöer såsom kriminalitet och kriminella grupperingar. Särskilt fokus ligger på de yngre barnen och ungdomarna.

Metod och aktiviteter

Programmet Hoppa Av bygger på forskningsbaserad kunskap om risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteenden och kriminalitet. Inom programmet eftersträvar vi att i så stor utsträckning som möjligt använda oss av evidensbaserade metoder. Detta, i kombination med vår unika kunskap om målgruppen och den lokalkännedom som krävs för att fånga upp ungdomar i riskzon, har genom åren varit ett framgångsrecept. Verksamheten har bedrivits i över 20 år med goda resultat.

Målgruppen

Målgruppen är unga personer i Malmö mellan 8–23 år som ligger i riskzon för eller har hamnat i normbrytande beteenden och som dras in till kriminalitet med särskilt fokus på stadens socioekonomiskt svaga områden. Vi riktar särskilt in oss på att bryta nyrekrytering och därmed ligger vårt främsta fokus på individer som rör sig i destruktiva miljöer och umgängen men ännu inte utvecklat egen kriminalitet samt individer som ännu inte "kommit långt" i sin kriminalitet. Vi riktar oss till de individer som av olika anledningar inte finns inom socialtjänsten redan, inte vill söka sig till kommunala insatser eller som inte kvalificerar sig för dessa. Eller de som befinner sig inom socialtjänsten där socialtjänsten ser oss som en viktig kompletterande aktör. Vi når målgruppen genom våra fem mötesplatser i Malmö och genom vårt uppsökande arbete som bedrivs flera kvällar i veckan genom samverkan med flera fastighetsägare i olika stadsdelar, däribland Stena Fastigheter, MKB Fastighets AB och BID Möllan och Sofielund. I övrigt samarbetar vi med socialtjänsten i Sluta Skjut gällande den del av målgruppen som är ledande i våldet i Malmö, samt med frivården i Malmö för utslussningsarbete. Sedan 2023 erhåller vi även statsbidrag från Kriminalvården för specifikt uppsökande arbete på häkten och anstalter runt om i Region Syd.

Finansiering

Verksamheten söker härmed 1 200 000 kr/år i 3 år dvs 2025-2027 hos kommunstyrelsen i Malmö för att delfinansiera programmet Hoppa Av. Övriga finansiärer är Flamman själva samt andra externa aktörer. Vi är i behov av ekonomiskt stöd för att kunna fortsätta bedriva verksamheten samt för att kunna expandera vidare utefter de behov som finns. Inom Hoppa av har vi inskrivna individer i riskzon för kriminalitet eller i sfärer av kriminella grupperingar. Vi har bedrivit vårt arbete i över 20 år med goda resultat och för att fortsatt kunna erbjuda kvalitativt stöd till individer i behov önskar vi göra verksamheten permanent.

Hoppa av

Om Flamman

Den ideella ungdomsföreningen Flamman Ungdomarnas Hus startades i stadsdelen Kroksbäck i Malmö 1997 och är en föreningsdriven mötesplats med stöd av Malmö Stad. Flammans ordinarie verksamhet består av att driva mötesplatser för unga med sedvanliga inslag av fritidsaktiviteter. Mötesplatserna har öppet sex dagar i veckan. Vidare bedriver vi idag omfattande socialt förebyggande arbete med fokusområden såsom spelberoende, radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Vi har ett 40-tal anställda i våra olika verksamheter som vi själva finansierar. Personalstyrkan består bland annat av psykolog, socionomer, statsvetare, beteendevetare samt personer som är positiva förebilder och agerar mentorer åt ungdomar. Verksamheten riktar sig till unga i hela Malmö.

Föreningen arbetar aktivt med jämställdhetsfrågor samt främjande av demokratiska värderingar där alla lika rättigheter genomsyrar all vår verksamhet. Flamman driver även brottsförebyggande verksamhet då vi sedan 27 år tillbaka arbetar med ungdomar som hamnat snett i livet och behöver stöd för att genomföra en förändring. Vi på Flamman får stöd av Malmö stad för vår fritidsgårdsverksamhet. Dessutom har vi många andra samarbetspartners som exempelvis Stena Fastigheter, Polisen och det breda föreningslivet i Malmö. Vår verksamhet är prisbelönt då vi bland annat erhållit utmärkelserna Årets eldsjäl, Stiftelsen för Respekts pris, Malmö Stads Integrationspris, Årets föreningsinsats 2018 och Oscarspriset för folkbildning. År 2022 tilldelades vi även mångfaldspriset Diversity Index Award inom kategorin ålder. Vi utbildar årligen, bland andra, socialtjänsten i Malmö, Kriminalvården (Frivården) och Polisen med de allra högsta utvärderingsresultaten. Vi utbildar även på nationell och internationell nivå.

Bakgrund

Flamman arbetar över hela kommunen genom sina många verksamheter och särskilt i områden där ungdomskriminaliteten är hög.

”Kroksbäck, som ligger i stadsdelen Hyllie i Malmö, var år 2011 ett av de områden i landet där flest tonåringar dömts för brott enligt SVT:s undersökning. Här var 20,2 procent eller var femte av de unga mellan 15 och 19 år lagförda för brott år 2011 <https://sverigesradio.se/artikel/gangman-haktad-for-mordet-pa-kroksback> <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/wAWKoA/kroksback-malmo-skjutning-misstanks-man-svart-skadad>

Vår nuvarande bild av området Kroksbäck är att många av de yngre ungdomarna i området rekryteras in i kriminalitet av äldre ungdomar.

Polisen uppgav 2022 att 1200 personer under 18 år befann sig i nätverkskriminalitet och att 170 av dem var barn. SVT:s Uppdrag granskning sände för en kort tid sedan en dokumentär där reportern intervjuar personer inom kriminella nätverk specifikt gällande processen att rekrytera barn till sina gäng. De intervjuade personerna framhåller att det är lätt att manipulera barn och beskriver metoder de använder för att locka till sig barn och unga till sina kriminella gäng för att slippa delar av brott själva och därmed undgå eventuella straff. Att locka med pengar, gemenskap och värdesaker som telefoner är tillvägagångssätt som nämns. Även BRÅ:s rapport ifrån 2023 beskriver hur barn så unga som 12 år rekryteras till kriminella nätverk för att underlätta gängens distribuering av narkotikaförsäljning genom att förvara, transportera och sälja narkotikan. De som rekryteras är, enligt rapporten, ofta ungdomar 15–20 år.

https://bra.se/download/18.5b53d7018b6ae31d242030/1705409912071/2023_13-Barn-och-unga-i-kriminella-natverk.pdf

Sydsvenskan rapporterade vidare i år, 2024, om en undersökning gjord bland 18 000 ungdomar i Malmö som visade att ungdomar ser mer tillåtande på brott såsom att stjäla och bära vapen än tidigare. Förändrade värderingar och mer tillåtande attityder till brott har rimligen ett samband med att unga väljer att ge sig in i kriminella nätverk. I maj 2022 visade polisregionens beräkningar att det totala antalet gängkriminella ökat med 32 procent sedan året innan.

På Flamman möter vi individer som i ung ålder redan befinner sig i riskzon för normbrytande beteenden och kriminalitet. Områden såsom Kroksbäck, Bellevue, Holma, Nydala, Hermodsdal, Lindängen, Seved, Sofielund, Kirseberg och Rosengård står inför stora utmaningar med unga som hamnat snett.

En ny ungdomskultur dominerar idag bland unga, med särskilt starkt fäste i de

socioekonomiskt svaga områdena och framför allt i de kriminella miljöerna. Influenser kommer bland annat från musiken, så som "gangsterrap" och "Drill rap", där personhot, våldsuppmaningar och riktiga vapen florerar i undergroundvideor på Youtube och TikTok. En del klipp har upp till 4 miljoner visningar. Attributen består av flashiga kläder, pengar, knark, glamour, skyddsvästar, vapen, snabba bilar och mycket mer, allting lokalt producerat. Det gör det till en lockande och ibland mycket lukrativ livsstil för de unga som växer upp i fel miljöer och sällskap där de inte känner till något annat. De tror sig inte ha några alternativ.

Gängkriminaliteten och våldet som följer i dess spår har varit en av de mest uppmärksammade frågorna de senaste åren. Enligt Brottsförebyggande rådets rapport (2021) om dödligt skjutvapenvåld i Sverige och andra europeiska länder ligger Sverige statistiskt högt jämfört med många andra europeiska länder. I rapporten konstateras att det dödliga skjutvapenvåldet mot 20–29-åringar i Sverige sticker ut jämfört med övriga Europa. Statistik visar även att dödligt skjutvapenvåld är starkt förknippat med gängmiljöer och att 8 av 10 dödsskjutningar är gängrelaterade.

https://bra.se/download/18.1f8c9903175f8b2aa70c9a1/1629181100220/2021_8_Dodligt_skjutvapenvald_i_Sverige_och_andra_europeiska_lander.pdf

Samhället skärper till tonen och kräver de unga på ansvar och samtidigt är staden full av fina verksamheter såsom fritidsgårdar och kommunala åtgärder som har till syfte att stödja unga att hitta en meningsfull fritid eller få ett arbete. Problematiken som vi ser är att de unga vi möter inte är "gångbara" för dessa insatser. Ett liv som många gånger kantats av sociala problem, psykisk ohälsa och en skadad relation till vuxenvärlden präglar de unga vi möter i vårt program. De är inte redo för ett jobb när vi träffar dem. Trots intensiva insatser från olika jobbprogram i staden lyckas många aldrig komma in på arbetsmarknaden. Av dem som ändå kommer ut i jobb är det alltför många som efter en kort tid lämnar jobbet eller studierna som det lagts ner stor möda att rekrytera dem till.

Unga själva vittnar om att de behöver mer stöd och verktyg.

I bostadsområden där socialtjänsten har svårt att nå ut och där polisen efterlyser stöd från övriga samhället har en tystnadskultur vuxit fram där boende inte längre vågar vittna och de unga kan då härja fritt. Dessa ungdomar utvecklar en destruktiv subkultur med kriminella inslag som är svårt att lämna utan omfattande stödinsatser.

Dessa områden blir en arena för kriminella grupperingar och gängbildning med löst sammansatta grupper av vänner som det gick dåligt för under uppväxten och i skolan.

Brottets bana börjar tidigt. Redan vid 10–12 års åldern ser vi unga som tar den första

cigaretten och inleder med att hänga runt de äldre killarna och startar med mindre kriminalitet. Vi ser 13-åringar som agerar springpojkar och knarkkurirer. Jakten på märkeskläder och mobiltelefoner slutar för springpojarna ofta med ekonomiska skulder och ett eget drogberoende. Den onda spiralen inleds.

När polisen genom Operation Rimfrost höll en presskonferens i juni 2020 efter ihärdiga insatser i Malmö i ett års tid sades följande: *”Vi kan konstatera att många av de här brotten är symptom, där grundproblemet är den otrygghet och osäkerhet och det läge som råder i utsatta områden. För att den här kriminaliteten ska minska är det avgörande att stärka trygghet och säkerhet i de utsatta områdena”*

Unga mellan 8–23 år behöver förebyggande insatser och riktade åtgärder för inte hamna på den kriminella banan. Hela områden efterfrågar fler insatser som förebygger dessa problem. Boende i Malmö är trötta på att gängen kan härja fritt. Fastighetsvärdar i Malmö vill samarbeta med oss för att komma åt ungdomsproblematiken och se en förändring. Vi genomför kontinuerliga trygghetsvandringar med bland annat fastighetsbolag och polis i flera områden och gemensamt identifierar vi otrygga platser där unga ”hängar”. Knarkhandeln har idag blivit vardag. På Möllevången, där Flamman har en av sina mötesplatser, är knarkhandeln utbredd. Våra insatser är av yttersta vikt för att komplettera kommunala insatser och vi ser att dessa unga människor behöver allt stöd de kan få för att få rätsida på sina liv.

Drygt var femte niondeklassare gick 2023 ut grundskolan utan behörighet till gymnasiet. På vissa skolor var andelen utan behörighet så hög som 50–70%. Redan 2010 presenterade Socialstyrelsen en studie som visar på samband mellan låga betyg och en individs sårbarhet för att hamna i sociala problem och/eller kriminalitet. Studien visade bland annat att pojkar med låga betyg löper åtta gånger så stor risk att hamna i allvarlig kriminalitet jämfört med pojkar med medelbetyg eller höga betyg. För flickor med låga betyg är risken tio gånger så stor. Mönstret är detsamma inom alla socioekonomiska grupper. Det finns med andra ord ett stort antal unga individer som behöver stöd och förebyggande insatser för att inte hamna i destruktiva livsmönster.

Under de senaste årens skjutningar och även efter vårt aktiva deltagande i projektet Sluta Skjut har vi dessutom ett fortsatt ökat tryck från unga i låga åldrar som vill lämna de grupperingarna eller negativa miljöer de befinner sig i och söker stöd. Det är angeläget att vi får fortsatta resurser att fortsatt agera snabbt och med direkta insatser i civilsamhället samt att vi kan vara uthålliga och långsiktiga.

Malmö stad har fantastiska kommunala insatser. Men vi kommer inte kunna vinna kampen mot ungdomsbrottsligheten om inte alla krafter kommer samman och bidrar. Det är när kommunen och myndighetsinstanser kan samverka med och stödja lokala

eldsjälar och övriga civilsamhället som vi gemensamt kan göra skillnad. Det är inte minst Sluta Skjut ett tydligt exempel på där kommun och polis samverkar med civilsamhället mer formellt.

Flamman har 27 års brottsförebyggande arbete bakom sig. I mer än 20 år har vi byggt upp ett strukturerat förebyggande program som bygger på forskningsbaserad kunskap om risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteenden och kriminalitet. Vi har idag en gedigen erfarenhet att förlita oss på samt kompetenta medarbetare.

Vi kan dock inte själva bekosta vår verksamhet och insatser för alla de unga malmöbor som behöver dem. Vi behöver göra vår förebyggande verksamhet Hoppa Av permanent och skapa en hållbar långsiktighet. Vi behöver fortsatt stöd från Malmö Stad för att delfinansiera verksamheten. Flamman söker årligen övrig finansiering av externa parter.

Brottsförebyggande rådets skolundersökning från 2021 visade att andelen självrapporterad delaktighet i brott bland niondeklassare är 50%. Nyligen avslöjade Sydsvenskan att många av Malmös barn uppger att de burit vapen och sålt droger samt att sammanräknade individer totalt utgör 20 hela skolklasser.

<https://www.sydsvenskan.se/artikel/malmos-barn-avslojar-sa-manga-av-oss-har-burit-vapen-och-salt-droger/>

Trots att staden gör ett bra jobb räcker insatserna inte till och flera områden i Malmö är med på polisens lista över de mest utsatta områdena i Sverige. De senaste åren har varit särskilt svåra när det gäller unga som faller in i kriminalitet och utövar hänsynslöst våld på Malmös gator och torg. Polisen pekar ut ca 200 individer som står för en stor del av våldet. Samtidigt förlorar vi på daglig basis nya unga i allt lägre åldrar till kriminella kretsar.

<https://www.svd.se/a/8JygKd/rekordmanga-oskyldiga-offer-for-gangens-kulor>

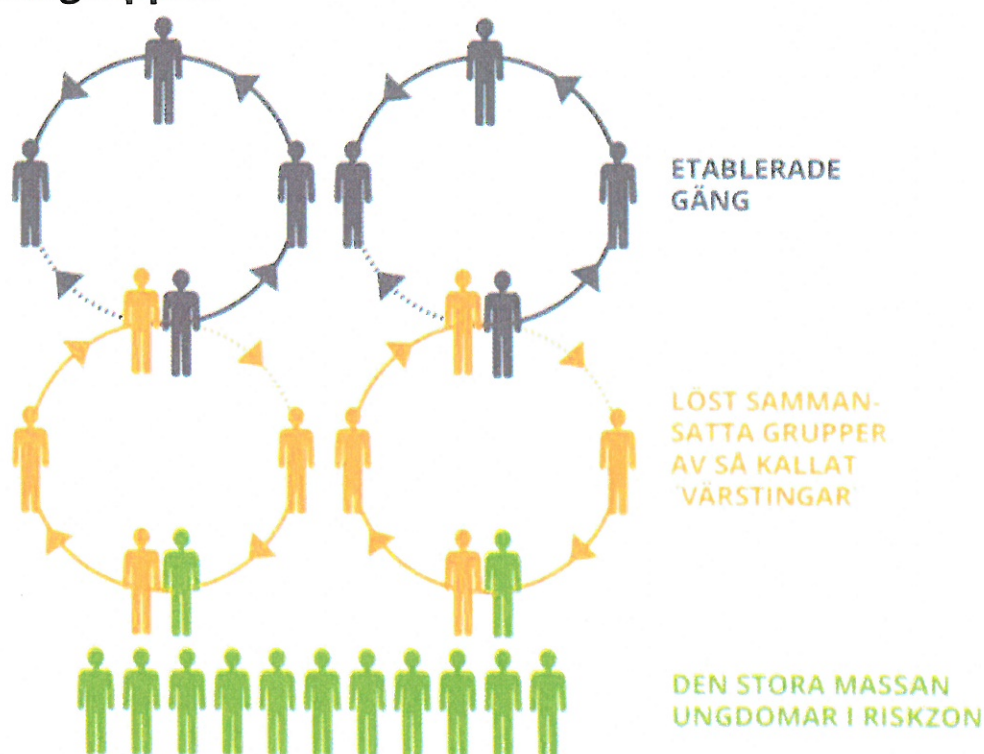
Att som civilsamhällesaktör bedriva ett förebyggande program har många fördelar, däribland:

- Verksamheten finns tillgänglig sena kvällar och helger på ungdomarnas villkor i deras bostadsområden.
- Mentorerna kan agera dygnet runt och lätt agera på olika nivåer samt att alla möten sker på ungdomens "hemmaplan".
- Hoppa Av har en uppsökande verksamhet med positiva förebilder (INTE ex-kriminella) som unga lyssnar på och bygger relationer till.
- Unga som idag står långt ifrån samhället och inte vill söka sig till myndigheter kan fångas upp i Hoppa Av. Vi kan skapa en "gångbarhet" hos ungdomarna och slussa vidare till socialtjänsten eller till Konsultationsteamet i Malmö Stad vid tyngre

kriminalitet.

- Verksamheten har tack vare 20 års erfarenhet och relationer ett erkännande hos personer som har varit kriminella historiskt. Detta är en stor fördel eftersom vi får in nya unga som söker sig till oss då de sett att tidigare generation fått stöd.
- Hoppa Av är ett individprogram som är strukturerat och väl genomarbetat. Det bygger på forskningsbaserad kunskap och innehåller evidensbaserade metoder.
- Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor har lyft vårt program som ett av de bästa exemplen i Sverige. Läs mer på: <https://www.mucf.se/projektexempel-goda-forebilder-ska-fa-unga-pa-ratt-vag>

Målgruppen

Grön – Unga i riskzon över hela staden med varierande grad av normbrytande beteenden.

Orange – Unga i riskzon samt aktiv brottslighet och andra typer av normbrytande beteenden som varierar från småbrott till högt våldsutövande och figurerar bland annat i mordfall i staden.

Svart – Etablerade gäng med yrkeskriminella. (Dessa arbetar vi inte med i Hoppa Av utan slussar vidare)

Vår primära målgrupp är unga mellan 8–23 år i gruppen grön och orange. Sekundär

målgrupp är anhöriga till dessa.

Individer i så väl den gröna som den orangefärgade gruppen kräver både förebyggande och riktade individbaserade insatser. De flesta i kriminella grupperingar vill inte söka stöd hos kommun eller socialtjänst med anledning av okunskap om, rädsla för eller misstro till myndigheter. Vi söker därför upp dessa individer och arbetar motiverande med dessa.

Trots att vi som civilsamhällesorganisation inte har en anmälningsskyldighet gentemot socialtjänst har vi som verksamhet, sedan många år tillbaka, en policy som innebär att alla medarbetare, i samråd med chef, ska göra en orosanmälan om oro finns. Många av de individer vi arbetar med är sedan tidigare orosanmälda. Om en individ inte är orosanmäld och vi känner en oro för barnen, gör vi själva en orosanmälan, oftast då genom rektor på den berörda individens skola. Vi kan även slussa individer till andra myndigheter och instanser beroende på behov. De unga i dessa grupper är "up and coming" inom kriminella kretsar vilket enligt våra erfarenheter gör att de är mindre benägna att lämna gruppen/gänget än mer mogna vuxna individer som tröttnat på den kriminella livsstilen. Av denna anledning ser vi en oerhört stor vinning i att arbeta förebyggande mot kriminalitet och att bryta den kriminella banan tidigt. Därför arbetar vi uppsökande och motiverande med en väldigt ung målgrupp. Dessutom arbetar vi över hela Malmö, i flera stadsdelar med fysiska mötesplatser.

Vi är unika på så sätt att vi erbjuder individbaserade insatser till unga i riskzon och på väg mot en kriminell bana. Malmö Stads konsultationsteam (avhopparverksamhet) riktar sig till yrkeskriminella och vi kan därför komplettera med att arbeta tidigt förebyggande med ovan nämnda målgrupper som ännu inte fångats upp.

Konsultationsteamet har också möjlighet att hänvisa individer till oss. Det handlar då om de individer som inte erbjuds stöd inom Konsultationsteamet eftersom de saknar hotbild mot sig eller inte bedöms ha tillräckliga behov och därmed inte uppfyller kraven. Hoppa Av kan fånga upp dessa individer som har sökt hjälp och där ingen annan instans tar vid och hjälper dem vidare.

Vi har även särskild verksamhet för tjejer som hamnar i olika typer av destruktiva miljöer. Allt från egen risker till medberoendeproblematik. På en del av de skolor vi arbetat på har lärarna vittnat om att det framför allt är tjejer som uppvisar normbrytande beteenden. Vi ser tyvärr en trend där unga tjejer kommer djupare in i kriminalitet i olika former. Det kan till exempel handla om tjejer som till en början enbart är flickvänner till dessa kriminella men senare finner sig i egen brottslighet. Likaså har ökad jämställdhet i samhället också belyst unga tjejjers brottslighet mer och därför har statistiken ökat på senare år. Hoppa Av omfattar även denna målgrupp.

Hur når vi målgruppen?

Idag har vi ett brett kontaktnät i hela Malmö. Vi verkar i många olika sammanhang såsom:

- Via Flammans stora kontaktnät inom civilsamhället.
- Via Flammans relationer och samarbeten med skolor i Malmö.
- Via alla medlemmar i organisationen.
- Via Kriminalvården som placerar individer på samhällstjänst hos oss.
- Via socialtjänsten som kontaktar oss och förmedlar unga till oss med olika typer av normbrytande beteenden.
- Via polisen där vi för löpande dialog och erbjuder olika typer av stöd, bland annat föreläsningar om brottsförebyggande arbete med unga.
- Via vår kontakt med familjer och större släkten i Malmö som är inflytelserika.
- Genom våra mötesplatser och lokaler runt om i staden.
- Genom våra hemsidor och sociala medier.
- Genom tidigare avhoppare och aktiva avhoppare.
- Genom våra projekt där vi bland arbetar med att förebygga radikaliserings, spelberoende, psykisk ohälsa m.m.
- Genom uppsökande verksamhet där vi idag har fältarbetare som söker upp unga i staden. Vi har särskilda fokusområden, som består av Kroksbäck, Bellevue, Hermodsdal, Nydala, Lindängen, Kirseberg, Värnhem, Möllevången och Sofielund där vi aktivt söker upp unga till programmet. Dessa områden ändras över terminerna och året.

Vår verksamhet har också ett etablerat samarbete med Malmö Stads konsultationsteam – Plattform Malmö, bland annat i form av utbyte av information och kunskap i till exempel Sluta Skjut, där vi har möjlighet att stödja och förstärka stadens insatser genom delar av vårt program.

Metod

Vårt förebyggande program bygger på 27 års arbete med brottsförebyggande frågor och har särskilt växt fram ur ett antal stora projekt som vi bedrivit de senaste 20 åren i syfte att förebygga ungdomsbrottslighet. Programmet bygger på forskningsbaserad kunskap om risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteenden och kriminalitet. Genom vårt arbete kan vi motverka en negativ spiral och främja en förändringsprocess hos målgruppen. Genom motiverande samtal och relationsbygge skapas tillit för att främja den positiva identitetens tillväxt. På både kort och lång sikt gynnar det både individen,

personer i dess närhet och samhället. Vi arbetar holistiskt och dynamiskt utifrån vår modell FFFSERU (Familj, Förebilder, Fritid, Sysselsättning, Ekonomi, Rekrytering och Uppföljning) och gör en psykosocial analys som ser till individens hela tillvaro och syftar till att på ett strukturerat sätt kartlägga individuella risk- och skyddsfaktorer inom respektive FFFSERU-område. Detta ligger sedan till grund för att skapa en individuell handlingsplan med syfte att stärka skyddsfaktorer och minimera riskfaktorer för fortsatt eller framtida brottslighet. Många ggr kompletterande till befintliga insatser. För att motivera en person att ändra sitt liv måste vi jobba med hela hens tillvaro och även se till att ersätta de negativa delarna med positiva. Vi arbetar också med individens anhöriga.

Vår metod består av 5 olika steg.

1. Kartläggningsfas
2. Hoppa Av
3. Mentorstöd
4. Utslussning
5. Utvärdering och uppföljning

Individprogrammet Hoppa Av i korthet:

Steg 1: I det inledande steget görs en kartläggning av risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteenden med stöd av FFFSERU-modellen. Detta mynnar sedan ut i en individuell handlingsplan. Allt med fokus på att förebygga.

Steg 2: Här arbetar vi med motiverande samtal (MI) samt verktyg hämtade från kognitiv beteendeterapi (KBT) i syfte att stärka individens förmåga till problemlösning, impuls kontroll, sociala färdigheter mm. Vi arbetar även med evidensbaserat "Krimprogram" som vi har licens för. Även här arbetar vi med att stärka individens riskfaktorer genom en förebyggande ansats.

Steg 3 I detta steg tilldelas individen en mentor vars syfte är att vara en positiv förebild och finnas till hands för stöttning i de mer praktiska delarna av programmet som handlar om att hitta sysselsättning och skapa en meningsfull fritid.

Steg 4 I detta steg arbetar vi aktivt för att individen ska slussas ut i någon form av sysselsättning såsom arbete, praktik eller studier.

Steg 5 Det sista steget handlar om att utvärdera insatserna för att undersöka nivån av framgång samt att bedriva en kontinuerlig uppföljning över tid. Vi vet att det finns en stor

risk att individer faller tillbaka i destruktiva beteendemönster och via långtidsuppföljning hoppas vi kunna fånga upp de individer som behöver mer stöd eller tenderar att återfalla. Programmet kan sträcka sig mellan sex månader och tre år med uppföljning i upp till åtta år.

Personal samt Mentorskap

Hoppa Av har idag en verksamhetsansvarig samt personal och mentorer som arbetar i verksamheten. Fram till idag har vi psykolog, socionom samt ett 30-tal särskilt utvalda mentorer.

Mentorerna som vi valt ut och arbetat med i flera år är positiva förebilder utan egen kriminell bakgrund. De är personer som växt upp i Malmö, med liknande bakgrund som målgruppen, som gjort något positivt av sina liv. Dessa mentorer har vi knutit till oss under flera år och alla ungdomar som deltar i vårt projekt matchas med en av dessa mentorer som kan ge kontinuerlig stöttning och hjälp till individen. Just mentorskap har visat sig vara ett framgångsrecept som bland annat kriminologistudenter på Malmö Universitet kunnat bekräfta genom ett arbete där mentorskapet utvärderats. Våra mentorer genomgår introduktionsutbildning och får fortlöpande handledning och utbildning.

Modellen FFFSERU

Arbetet med FFFSERU-modellen går kort ut på att vi tillsammans med en individ i målgruppen sätter en handlingsplan där vi arbetar med att stärka de olika områdena i FFFSERU. Modellen ligger till grund för allt vårt arbete där målsättningen är att ta ett holistiskt grepp om en individ för att motverka kriminalitet och andra typer av normbrytande beteenden samt för att hitta en väg tillbaka in i samhället.

Föräldrar/familj/Anhörig – Tillsammans med individen aktiveras föräldrarna eller närmast anhöriga där vårt arbete bland annat handlar om att stärka relationerna inom familjen. Här förs motiverande samtal och vi gör gemensamma aktiviteter.

Fritid – Här handlar arbetet om att hjälpa individen att skapa en meningsfull fritid. Mentorerna hjälper individer i målgruppen att finna intressen och kan t.ex. följa med till första träningen i fotbollsklubben eller till musikstudion.

Förebild – Varje individ tilldelas en vuxen förebild, en mentor, som själv har gjort något gott av sitt liv. Mentorn guidar ungdomen till förbättring och förändring. Kontrakt skrivs mellan mentor och ungdom för att motivera ungdomen att lämna den destruktiva livsstilen och banan. Kontraktet utgör ett avtal där individen får hjälp till studier, jobb eller körkort medan

denna i sin tur lämnar den negativa livsstilen för att nå sina mål och drömmar. Förebilderna är inte ex-kriminella utan personer som kan ha växt upp i socialt utsatta områden, men själva lyckats väl och kan inverka positivt på ungas liv. Mentorerna arbetar parallellt med kvalificerad personal såsom socionomer och psykolog. Mentorerna får utbildning och kontinuerlig handledning i sitt arbete.

Sysselsättning – Mentorerna stöttar ungdomarna med t.ex. läxhjälp och kan även lägga upp planer för individer som lämnat skolan att hitta en väg tillbaka till studierna. Detta då vi vet att det är viktigt att komma tillbaka till skolan och fullfölja sina studier för att möjliggöra en god framtid. Det förekommer att mentorer får följa med under en skoldag för att stötta. Det kan också handla om att hjälpa unga med CV, intervjuträning, arbetsträning och andra insatser för att förbereda dem för arbetsmarknaden och öka deras chanser att få och behålla ett jobb.

Ekonomi – Många unga har det knapert ekonomiskt, särskilt om personen lever i en familj som står utanför arbetsmarknaden. Vi kan hjälpa unga med allt från skuldsanering och vardagsbudget, till att skaffa bostad och körkort.

Rekrytering - Vi vet att långvarig arbetslöshet är en bidragande faktor till att lockas in i kriminalitet. Därför lägger vi stor vikt vid att utöver det personliga arbetet, få ut individen i arbete/studier. Vi har ett stort kontaktnät av arbetsgivare som hjälper oss att få ut individer i jobb. Individer kan också delta i det vi kallar "samhällstraineé", där de kombinerar arbetsplatspraktik med våra programinsatser.

Uppföljning - Vi arbetar med kontinuerlig uppföljning för att minska risken för återfall. Uppföljning pågår tätare från start upp till tre år och med mindre frekvens i upp till åtta år.

Ett axplock av aktiviteter som programmet också omfattar

- Vi har nått goda effekter med kontraktet. Varje ungdom i den orangefärgade gruppen skriver ett personligt kontrakt med oss. I kontraktet väljer de att ge upp sitt negativa leverne i utbyte mot stöd och hjälpinsatser att komma vidare i livet genom programmet. Saknar de exempelvis jobb, lägenhet eller vuxenstöd hjälper vi ungdomarna med detta. De ungdomar som skrivit på avtalet har valt att ge upp brottsbanan och lämna gamla osunda umgängen till förmån för tillsvidareanställning, körkort och nya fritidsintressen.
- Studiecirklar och föreläsningar i smågrupper med föreläsare från polis eller andra starka aktörer på området.
- Beroendeproblematik är en av flera anledningar till att de unga går djupare in i

svårigheter. Det är inte bara droger utan även spel om pengar som har ökat lavinartat bland unga de senaste åren. Reklamen för spel i media är vanligare förekommande än någonsin. Många unga lockas in i beroenden som kan vara svåra att göra sig av med. Efter inledande samtal hos oss slussar vi dem vidare till till exempelvis Öppenvårdshuset Gustav i Malmö.

- Vi kan erbjuda en rad olika fritidsaktiviteter till målgruppen.
- Vi behöver fylla ungdomarnas tid med något nyttigt och något som ger glädje och tillfredsställelse. Vi har därför ett stort kontaktnät av föreningar som erbjuder meningsfulla aktiviteter. Det har varit mycket populärt hos målgruppen att vi kunnat erbjuda dessa möjligheter. Vidare har vi en mängd andra aktiviteter i vår ordinarie verksamhet där ungdomar kan delta.

Vårt program är väl fungerande och har stor inverkan på individnivå. Mentorskap, som program bygger på, har bevisat många fördelar för en individ, däribland ökad emotionell och social kompetens, utveckling av kognition och identitet, akademisk utveckling och utveckling av professionalitet. Mentorsungdomen ges möjlighet att utveckla relationella egenskaper och få en ökad förmåga att upprätthålla hälsosamma och förtroendefulla relationer i framtiden, men även ökad självkänsla. Genom reflektionsarbete och identitetsstärkande dialoger gynnas individen och uppmuntras till hälsosamma val. Genom en förståelse för beteende skapas en förändringsprocess i tankemönstret hos individen. Att stärka självkänsla och självinsikt resulterar i att ungdomen tar egenansvar och blir motiverad till att göra hälsosamma val som främjar inte bara individen men även familj/anhöriga samt samhället i det stora hela. I och med att vi stöttar individen gynnar det hans psykiska och fysiska välbefinnandet och skapar därmed en resursstark person som bidrar till och medverkar i samhället. Ett förebyggande arbete, som motverkar att unga hamnar i eller fortsätter sin kriminella bana, sparar på sikt också enorma samhällskostnader.

Förebyggande arbete

Vi genomför regelbundet insatser mot grupper av unga i riskzon för normbrytande beteenden och kriminalitet via olika aktiviteter och workshops. Vi uppmanar unga i riskzon att tänka kritiskt och våga utmana negativa tankar och föreställningar samtidigt som vi ökar deras problemlösningsförmåga. Vi arbetar uppsökande mot unga som står långt ifrån samhället. Dessa uppmuntrar och motiverar vi att komma in till olika insatser antingen hos oss eller i kommunen. Exempelvis slussas idag många individer till arbetsförmedlingen och socialtjänsten via oss, parallellt med att vi gör egna insatser.

Några resultat i Hoppa Av 2020–2023:

- 2840 individer har varit i kontakt med verksamheten under 2020–2023
- Under maj 2022 fick vi ut 32 individer i arbete
- Mellan 2020–2023 har vi totalt fått ut 192 ungdomar till del- eller heltidsarbete med hjälp av vårt breda nätverk.
- Vi har lyckats knyta till oss mycket duktiga mentorer genom åren.
- År 2022 rekryterade vi nya mentorer och är sedan dess 28 mentorer
- 27 års erfarenhet av brottsförebyggande arbete varav de 17 senaste åren med intensiva insatser genom de olika verksamheter som vi bedriver.
- Förbättrade och tillförlitliga samarbeten med nyckelaktörer exempelvis polisen, kriminalvården och föreningslivet.
- Vi har väl utvecklade strukturer och rutiner som tydliggör insatsen för en individ som vill hoppa av från start till slutpunkt.
- Stort förtroende och hög tillit som vi har fått och skapat genom de goda resultat vi nått med personer som hoppat av och lämnat de destruktiva miljöerna.
- Genom frivården har ett stort antal personer på 3 år gjort sin samhällstjänst i vår verksamhet och samtidigt deltagit i Hoppa AV:s insatser.
- Vi har hjälpt ett flertal kommuner och verksamheter från andra EU-länder som intresserat sig för Hoppa Av och önskat stöd i att bygga upp förebyggande program.

Utvärderingar och studier av Hoppa Av

Intern utvärdering

Vi genomför kontinuerliga interna utvärderingar av vårt program och våra insatser. Detta görs bland annat genom:

- Kvalitativ handledning för mentorer som bidrar till att fasthålla kvaliteten i de genomarbetade metoderna som vi använder oss av.
- Att målgruppen ombeds att göra en utvärdering vid mentorskapets avslut.
- Statistik och projekt- och processmålsarbete som säkrar att programmet har kontinuitet.
- KASAM-skattning vid inledning och avslut.
- Vid flera tillfällen har vi haft följeforskning för att lyfta olika aspekter, säkerställa positiva effekter och möjliga justeringar.

Externa utvärderingar och studier

Malmö universitet

Forskning har visat på flera positiva effekter gällande mentorskap och även kartlagt negativa effekter. En stor del studier har gjorts på vad mentorskap innebär ur en adepts perspektiv. Inte lika många har haft ett mentorsfokus, där man studerat vilka effekter mentorskapet har för själva mentorn. Flamman mentorer deltog i en studie gjord av Monika Chomiakova (Maj 2017) inom fakulteten för kriminologi vid Malmö universitet. Studien heter "Gifts and costs of mentorship – Exploring experiences of mentors at-risk youth" och i den djupintervjuades fyra mentorer aktiva i mentorsprogram för att undersöka vilka positiva och negativa konsekvenser mentorer upplever i sitt mentorskap.

I bakgrunden till studien sammanställer Chomiakova tillgänglig forskning som visar att mentorskap är en välbeprövad och effektiv metod i det förebyggande arbetet mot normbrytande beteende och kriminalitet. Tidigare utvärdering av mentorsprogram visar att mentorskap är ett lovande verktyg när det gäller att arbeta brottsförebyggande hos ungdomar som är kriminella eller tillhör en riskgrupp. För många anses möjligheten till en positiv relation med en omsorgsfull vuxen som kan fungera som en förebild vara en kritisk faktor i ungdomens utveckling.

Adepter

Tidigare studier visar bland annat att mentorskap kan förebygga brott och bidra till en positiv livsstil där man byter bana genom att man skapar ett socialt band till någon och finner en positiv förebild. Mentorskapet kan också leda till många positiva effekter för den som får agera mentor. De vanligaste positiva effekterna för adepten beskrivs bland

annat vara emotionell och social utveckling, utveckling av kognition och identitet, akademisk utveckling och utveckling av professionalitet. Vidare beskrivs adepten ha möjlighet att utveckla relationella egenskaper och få en ökad förmåga att upprätthålla hälsosamma och förtroendefulla relationer i framtiden, samt en ökad självkänsla. Mentorn kan vara en skyddande faktor mot olika stressfaktorer som normalt följer den känsliga ungdomstiden. Studier har också visat på minskat aggressivt beteende hos ungdomar som i sin tur i större utsträckning upplevde sin mentorsrelation mer nära och intensiv.

Mentorerna

Konsekvenserna är inte bara positiva för adepterna. Positiva resultat som kan ses hos mentorerna rapporteras bland annat handla om att förändra sin bild av sig själv, världen och attityder eller att känna en personlig tillfredställelse av att se mentorn utvecklas. Man mår bra för att man gör något positivt för någon annan och för samhället och känner ökad självkänsla. Man rapporterar också att man upplever en utveckling av social förmåga och kommunikationsförmåga och får ökade chanser till praktiska framgångar, till exempel att få jobberbjudande då man kan sätta sin erfarenhet på sitt CV.

Flamman

Likt många andra studier visade studien på Flamman att mentorerna kände personlig tillfredställelse genom sitt uppdrag. Alla deltagarna rapporterade personlig tillfredställelse i form av glädje och att må bra emotionellt. De positiva konsekvenserna inkluderade bland annat positiva förändringar i personlighet och attityd, utveckling av förmågor och andra praktiska vinster. Även negativa effekter rapporterades i dessa områden, även om dessa upplevdes som mindre viktiga för mentorerna än de rapporterade fördelarna. De positiva känslorna som mentorerna generellt upplevde var förmågan att kunna göra skillnad, uppleva framgång och utveckla positiva relationer med adepter och kollegor. En av deltagarna refererade till mentorskap som "något som får han att känna glädje i hjärtat". Vidare rapporterade mentorerna känslor av glädje, tillfredställelse och att må bra med sig själva när de hade sett någon förändras, fått någon glad eller gjort en skillnad.

Ramboll

Under 2021 utvärderas Flammans program Safe Space Hoppa av, av Ramboll, på uppdrag av CVE (Center för våldsbejakande extremism). Safe Space Hoppa av arbetar med att förebygga att unga utvecklar antidemokratiska beteenden och radikaliserar samt att stötta unga att lämna våldsbejakande miljöer. Programmet bygger likt Hoppa av på vår psykosociala modell FFFSERU och mentorskap, även om ämnena och enskilda insatser varierar utifrån de olika problematikerna. Vi vill ändå nämna denna utvärdering

då många av de komponenter som är samma som Hoppa av, är just de som lyftes som särskilt framgångsrika i utvärderingen, däribland:

- Flammans klientstöd som innehåller samtal-, socialt- och praktiskt stöd
- Flammans stöd till anhöriga, som bland annat ger anhöriga verktyg för att bemöta den berörda individen
- Flammans personal som är "trovärdiga budbärare"

Vision och Mål

Hoppa AV:s vision är att inget barn i Malmö ska hamna i normbrytande beteenden eller rekryteras till destruktiva miljöer.

Hoppa AV:s målsättning:

- Att alla unga som verksamheten möter genom sina insatser ges möjlighet att delta i programmet eller slussas vidare till kommunala insatser.
- Att fungera som en första linjen insats för unga i riskzon som kan förbereda individer som står långt ifrån samhället att faktisk kunna ta del av den hjälp som finns att få.
- Att vara en permanent verksamhet som är långsiktig och hållbar.
- Att stödja anhöriga till personer i destruktiva miljöer.
- Att starta upp samarbeten med myndigheter och andra aktörer som är relevanta.

Budget

Vi är helt beroende av att stödjas ekonomiskt av er för att kunna bedriva denna mycket viktiga verksamhet.

Kontaktperson:
